

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va est Marti-a, Joi-a, Sambet'a si Dominec'a, demaneti'a.

Prețulu de Prenumeratiune:
Pre trei luni . . . . . 4 fl. v. a.
Pre șase luni . . . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu întregu . . . . . 15 fl.

Pentru România:
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2
de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Inserțiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brulu pentru fiesce care publicati-
une separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Locuti'a Redactorului:
si
Cancelari'a Redactiunii:
e in
Strat'a Morariloru Nr. 18.

Articolile nefrancate nu se voru
primi decâtu numai de la corespun-
denti regulari ai „Federatiunii”
Articlii tramisi si republicati se
voru arda.

Invitare de prenumeratiune

la

FEDERATIUNEA

pre semestrulu II. (iul.—dec.) 1868.

Incependu-se semestrulu II. deschidemu pre-
numeratiune la diurnalulu nostru, totu cu conditi unil,
ari se vedu in fruntea lui, si rogâmu pre p. t. dori-
oni de a avè acestu diurnalu, sê binevoiesca a grabi
prenumeratiunea, ca sê ne potemu orientâ de
empuriu in privinti'a nrului esemplarielor.

Redactiunea.

Impacatiunea magiariloru cu croatii.

Impartesiimu cetitoriloru nostri testulu conven-
tiunii, satorite prin ambele deputatiuni remnicolarie,
care fu primitu definitivmente in siedinti'a ultima a
deputatiloru, in urmatoriele:

Fîindu cã tierete Croatiei si Slavoniei de seculi
incepe atãtu dupa dreptu cãtu si in fapta se tienu
si coron'a st. Stefanu, si in santiunea pragmatica in-
se dice, cã tierete coronei ungare sunt nedespartî-
le: pre bas'a acestoru-a, in privinti'a complanãrei
teritoriiloru subversanti de dreptu publicu, s'a in-
corporat intre Ungari'a incorporata cu Transilvani'a
de una parte, si intre tierete Croatiei si Slavoniei de
de alta parte, urmatori'a conventiune:

§. 1. Ungari'a incorporata cu Transilvani'a si
tierete Croatiei, Slavoniei si Dalmatiei formeza un'a
aceea comunitate de stat, atãtu fatia cu celelalte
terete de sub domni'a maiestãtii sale, cãtu si fatia cu
tierete.

§. 2. D'in acẽsta comunitate si conesitate de
statu urmeza, cã regele Ungariei si alu tierelor Croa-
tiei, Slavoniei si Dalmatiei se incoroneza cu un'a si
aceea si corona si cu un'a si aceea si actiune, si cã
documentulu de incoronatiune, referitoriu la tote tie-
rele de sub coron'a st. Stefanu, se statoresce si edã
dieta comuna a acestoru tierete. Originalulu acestui
documentu de incoronatiune impreuna cu testulu
magiaru are sê se compuna si in limb'a croata, sê se
dece tierelor Croatiei, Slavoniei si Dalmatiei, si sê
garanteze intr' acelu-a integritate si constituti-
une tierelor croato-slavonico-dalmatine. Documen-
tu de incoronatiune d'in 1867 inca are sê se edee
si testu originalu croatu, si se va tramete cãtu de
cãtu de dietelor d'in Croati'a, Slavoni'a si Dal-
mãti'a.

§. 3. D'in susu mentiunãta comunitate nedes-
partibile de stat, urmeza mai departe, cã in privin-
ti'a toturor aceloru afaceri, cari sunt comune tierete-
lor coronei ungare cu celelalte tierete ale maiestãtii
sale, sêu despre cari se dispune in contielegere comu-
ne Ungari'a si tieretele croato-slavonico-dalmatine tre-
te sê posieda un'a si aceea si representatiune si ju-
risdictione legala, si in privinti'a executiviei unu gu-
vernulu comunu.

§. 4. Art. XII de lege alu dietei ungare d'in a.
1867; care determineza afacerile, si modulu de per-
tratãre alu afaceriloru subversanti intre tierete coronei
st. Stefanu si intre celelalte tierete ale maiestãtii
sale, cari afaceri sêu sunt comune, sêu necomune,
ar se resolvescu in contielegere comuna, asemenea
si conventiunile satorite pre bas'a acestei legi, anu-
nãte articlii de lege XIV, XV si XVI d'in a. 1867 se
recunoscu si de tieretele croato-slavonico-dalmatine ca
valide si obligatorie, dar numai sub conditiunea ab-
soluta, cã in viitoriu atari legi fundamentarie si ata-
rile conventiuni se potu creã numai cu concursulu lega-
lu tierelor croato-slavonico-dalmatine. Legea
fundamentaria amintita in §-ulu acẽsta, pre cum si
memoratiu articli de lege se voru edã in testu origi-
nalu croatu si se voru strapune cãtu mai cu graba
dieta tierelor croato-slavonico-dalmatine.

§. 5. Afara de obiectele, cari sunt comune sêu se
resolvescu in contielegere comuna intre tierete coronei
st. Stefanu si intre celelalte tierete ale maiestãtii

sale, mai sunt si alte afaceri, cari intereseza in co-
munu Ungari'a si tieretele croato-slavonico-dalmatine,
si in privinti'a caror'a comunitate legelativei si a
guvernului cu tote tierete coronei ungare se recuno-
sce ca necesaria prin conventiunea acẽsta.

§ 6. Atare afacere comuna a toturor tierelor
coronei ungare e votarea speselor pentru intretie-
nerea curtii.

§ 7. Afaceri comune sunt mai departe votarea
recrutiloru, legelativ'a in privinti'a legi de armata
si a sãrbãtiului in armata, si dispunerea despre in-
cartirarea si provisionarea armatei; in acẽsta privin-
tia inse se detiermurescu pentru tieretele croato-slavo-
nico-dalmatine urmatoriele:

a) cã d'in contingentulu, ce se va votã in co-
munu, partea, ce cade pre tieretele croato-slavonico-
dalmatine, se statoresce dupa proportiunea intregi
poporatiuni; se intielege de sine, cã straformandu-se
legea de armata de pana acum, dispusitiunile legi
celei noue se voru aplecã si asupra tierelor croato-
slavonico-dalmatine;

b) recrutii, ce cadu pre tieretele croato-slavonico-
dalmatine, se voru insãra in regimintele acestoru
tierete;

c) la insãrãrea recrutiloru se va luã in conside-
ratiune, ca recrutii sê se impartiesca la acea special-
itate de arme, pentru care sunt mai apti, si recrutii
tierelor litorale sê se impartã mai vãrtosu la flot'a
de resboiu.

§ 8. Afacerile finantiarie inca sunt comune intre
Ungari'a si tieretele croato-slavonico-dalmatine atãtu
in privinti'a legelative, cãtu si in privinti'a admini-
stratiunei, in modulu descriu mai josu. De aceste
afaceri se tiene satorirea intregulu sistemulu de dare,
votarea dãriloru directe si indirecte, atãtu in privin-
ti'a specialitãtii cãtu si a cifreloru de dãri, asemenea
repartitiunea, tratãrea si incasãrea dãriloru, intro-
ducerea dãriloru noue, votarea speselor pentru afa-
cerile comune, pre cum si esaminãrea computuriloru
finale anuale despre afacerile comune, contrãgerea
imprumuturiloru noue de stat, sêu conversiunea de-
torieloru esistinti de stat, tratãrea, vinderea, strafor-
mãrea sêu ingreunãrea bunuriloru nemiscatorie de
stat, dispunerea cu monopoliele si beneficiile regale,
pre cum in genere tote acele dispuneri, care se refe-
rescu la afacerile comune cu tierete coronei st. Ste-
fanu si competu dietei comuna a toturor tierelor
st. corone ungare. In privinti'a toturor acestoru
afaceri, administratiunea finantiarã comuna, care se
manipuleza prin ministrulu respundietoriu magiaru-
regescu de finantie, se estinde si asupr'a tierelor
croato-slavonico-dalmatine.

§. 9. Afacere comuna a toturor tierelor coronei
ungare e afacerea baniloru, a baniloru de metalu
si a notelor da banca, asemenea legea monetaria, si
detiermurirea piciorulu monetariu generalu, mai de
parte esaminãrea si aprobãrea aceloru tratãte comer-
ciale si de stat, cari atingu in modu egalu tierete
coronei ungare, sêu se referescu la straformãrea teri-
toriuului, la institutiele de bancã, creditu si asiguran-
tia, la privilegie, mesure sêu ponduri, timbrulu mar-
feloru si scutirea mustreloru, marcãrea ponduriloru,
dispusitiunile despre dreptulu de proprietate litera-
riu sêu artisticu, dreptulu marinu, comercialu, cam-
bialu si montanisticu, si in genere la comerciulu, vama,
telegrãfe, poste, caile ferate, drumurile de stat si
fluvie, porturi, naigatiune, si la tote acele mediu-loce
de comunicatiune, la care e interesata Ungari'a si
tieretele croato-slavonico-dalmatine.

§. 10. In privinti'a regulãrei afaceriloru de in-
dustria, impreuna cu comerciulu prin case, dupa
aceea in privinti'a reuniuniloru, carinu sunt reuniuni
publice de castigu, in privinti'a sistemulu pasportelo-
loru, a politiei strainiloru, a cetãtãniloru de stat
si a naturalisatiunii, legelatiunea e comuna, ér ese-
cutiv'a in privinti'a acestoru obiecte se reserva Croa-
tiei, Slavoniei si Dalmatiei.

§. 11. Croati'a, Slavoni'a si Dalmãti'a recunoscu,
cã aru fi obligate, a conferi proportiunatu capacitã-
tii lor de dare la spele, cari intre tierete coronei
ungare si intre celelalte tierete ale maiestãtii sale sunt
acceptate ca comune, si de alta parte se nascu d'in
afacerile, in §-ii de mai nãinte insemnate ca comune
intre tierete coronei ungare.

§. 12. Proportiunea acestei capacitãti de dare s'a

satoritu pentru 10 ani pre bas'a acelor date oficiale,
dupa cari s'a satoritu si cuot'a pentru afacerile co-
mune intre tierete coronei ungare si intre celelalte
tierete ale maiestãtii sale, si adevã

pentru Ungari'a si Transilvani'a 93,559,2201%
„ Croati'a si Slavoni'a 6,440,7799%

§. 13. Dupa ce inse tote veniturile curate ale
Croatiei si Slavoniei estu tempu numai asiã potu acop-
perã sum'a acea, care dupa chiaea capacitãtii de da-
re, amintita in §-ulu precedinte, aru cadã pre ele d'in
spele afaceriloru comune, — de ca aru intrebuintã
partea cea mai mare a speselor pentru administra-
tiunea interna, pentru renoirea relatiunei fratiesci,
care de seculi incoce a sustatu intre Ungari'a, Croa-
ti'a si Slavoni'a, Ungari'a e aplecata a se involi, ca
d'in veniturile Croatiei si Slavoniei mai nãinte de to-
te sê se subtrãga pentru spele administratiunei in-
terne a acestoru tierete cutãre suma, ce se va satori
d'in tempu in tempu prin una conventiune, si numai
restulu sê se intrebuintieze pentru spele afaceriloru
comune.

§ 14. Pre bas'a principiulu dezvoltatu in §-ulu
precedinte se inchiãia intre Ungari'a, Croati'a si Sla-
voni'a urmatori'a conventiune:

§ 15. Recerintiile Croatiei si Slavoniei pentru
administratiunea interna se statorescu cu 2,200,000 fl.
pentru acei diece ani, preste cari se estinde conven-
tiunea esistinte intre tierete coronei ungare si intre
celelalte tierete ale maiestãtii sale.

§ 16. Sum'a acẽsta se acopere prin 45% a dã-
riloru directe si indirecte, si a altoru venituri ale
Croatiei si Slavoniei, adevã d'in tote veniturile Croa-
tiei si Slavoniei se straporta 45% la cas'a provin-
cialã, sêu municipalã croato-slavonica, care se va de-
semnã spre scopulu acestu-a de legelatiunea sêu gu-
vernulu tierelor sorori.

§ 17. 55% d'in perceptiunile Croatiei si Slavo-
niei se voru strapune in cas'a comuna pentru spele
comune.

§ 18. D'in perceptiunile, cari conformu §-iloru
16 si 17 se repartiescu pentru spele administrati-
unei interne a Croatiei, si pentru spele afaceriloru
comune, se subtrãgu:

a) darea vinulu si a consumulu de carne, cari
se potu intrebuintã si pre viitoriu pentru acoperirea
speselor comunale, dupa usulu de pana acum in
Croati'a si Slavoni'a.

b) in urmãrea art. XII de lege d'in 1867 perce-
ptiunile vamei.

§ 19. Deã teritoriulu de administratiune alu
Croatiei si Slavoniei s'aru mari prin reincorporãrea
Dalmatiei, sêu incorporãrea administrativa a confinei
militarie, atunci veniturile teritoriiloru incorporate
cu Croati'a-Slavoni'a, se voru repartã intre spele
administrative croato-slavonice si intre spele afa-
ceriloru comune, dupa chiaea satorita in §-ii 16
si 17.

§ 20. Crescãtur'a, ce existe acum, se va imbinã
cu dãrile statulu, pre cum in Ungari'a, asiã si in
Croati'a si Slavoni'a.

§ 21. Crescãtur'a dessarcinãrei pamentulu, pana
la amortisãrea totãla a detoriei tierete pentru dessar-
cinãrea pamentulu, se va administrã si pre viitoriu
prin directiunea fondulu dessarcinãrei pamentulu
in Croati'a si Slavoni'a, si se va strapune prin dire-
ctiunea finantiarã a tierete, la cas'a acestei directiuni.
Obligãmentulu comunu alu tierelor coronei ungare
pentru detori'a acẽsta a dessarcinãrei pamentulu su-
stã si pre viitoriu, si adausulu eventualu se va anti-
cipã prin cas'a comuna, dupa modulu si pracs'a de
pana acum.

§ 22. Ministrulu regescu magiaru eserceza in
Croati'a si Slavoni'a executiv'a in privinti'a dãriloru
directe si indirecte, a timbreloru, tacselor, compe-
tintieloru si a bunuriloru de stat, prin directiunea de
finantie d'in Zagrabia, care se va denumi de elu.

§ 23. Acele despartieminte ale esactoratulu
d'in Zagrabia, cari trateza obiecte d'in sfer'a de au-
tonomia a Croatiei si Slavoniei, cadu in totã privin-
ti'a sub dispusitiunea numiteloru tierete. Resultatele
computuriloru facute prin despartiemintele esactora-
tulu de stat, sunt a se comunicã cu ministrulu co-
munu de finantie, pentru ca datele finantiarie ale tã-
turoru tierelor coronei ungare sê se pota compune
pre deplinu.

§. 24. Guvernulu țierei și jurisdicțiunile Croației și Slavoniei, spriginescu cu deplina bunăvoință organele administrațiunii comune de finanție în asigurarea și încasarea dărilor publice, și executarea punctuală ordinațiunile ministrului de finanție, răspundătoriu dietei comune.

§. 25. Deca 45% d'în tote veniturile Croației și Slavoniei în unii ani nu voru acoperi spesele administrațiunii interne, statorite mai susu (§. 15.), Ungari'a va anticipa restulu.

§. 26. Deca înse cele 45% facu una suma mai mare, de câtu s'a preliminaru pentru spesele administrațiunii interne a le Croației și Slavoniei, sum'a ce prisosece, se va întrebuintă pentru acoperirea speșelor comune.

§. 27. Deca înse veniturile Croației și Slavoniei, crescendu capacitatea dării, voru trece preste suma aceea a speșelor comune, care cade pre ele după chiea statorita în §. 12: prisosulu cade sub dispusețiunea Croației și Slavoniei, fără ca Croația și Slavoni'a s'ê fia obligate a acoperi sumele acelea, cu cari în privinți'a speșelor comune au remasu în restantia anii precedinti.

§. 28. Cu privinți'a la veniturile Croației și a Slavoniei computurile se voru face pre bas'a principielor amintite în §-ii de susu, și se voru substerne legelativei comune a țierelor coronei ungare, odata cu computurile tuturor țierelor coronei ungare. Computurile examinate aci se voru comunica spre seire și dietei d'în Croația și Slavoni'a.

§. 29. Compunerea unui reportu specialu despre veniturile Croației și Slavoniei se pote începe numai după închiatarea convențiunii și adeca numai în 1 ianuaru 1869. Pana candu convențiunea ac'est'a nu e primita de ambele legelative și sancțiunata de maiestatea sa: remane bugetulu a. 1867 ca norma, pentru speșele administrațiunii interne în Croația.

§. 30. D'în restantiele de dare ale Croației Slavoniei, neincasate pana la finea a. 1867, dar cari se potu încasa, se voru întrebuintă 63% pentru speșele administrațiunii interne ale acestor țiere, 37% cadu în favorea erariului comunu.

(Va urma.)

Dieta Ungariei.

Siedinți'a d'în 24. iuliu a casei reprezentantiloru.

Presedinte: Somssich; notariu: Horváth; ministri: Horváth, Wenckheim, Mikó, Gorove, Lónyay. —

Candu eră s'ê se autentice protocolulu, Ghiczzy face propunerea, s'ê se sterga d'în protocolu observațiunile lui Macelariu la răspunsulu ministrului, sub cuventu, că acele nu cuprindu în sine nici una propunere, prin urmare n'au locu în protocolu. Propunerea ac'est'a se primesce și se corege protocolulu.

Se cetescu scrisorile incurse, apoi se trece la ordinea d'ilei.

Zichy cetesce referatulu comisiunii centrale despre darea venitului. Obiectulu ac'est'a se pune la ordinea d'ei pentru siedinți'a de mane; totu în ac'est'a siedinți'a se voru pertrata modificatiunile casei magnatiloru în proiectulu de lege despre darea pamentului, referatulu comisiunii de diece în caus'a procesului de presa a lui Romanu și Böszörményi, și referatulu acestei comisiuni despre una afacere privată a lui Böszörményi.

Se cetesce referatulu comisiunii despre petitiunea coloniei magiare d'în Constantinopolea. Caus'a respectiva se strapune ministeriului pentru dispusețiune ulterioare.

Se primesce în a trei'a cetire propunerea lui Deák despre judii denumiti înainte de încoronatiune și fără contrasemnare ministeriale.

Comisiunea mai referesce despre rechiamatiunile contr'a petitiuniloru presintate prin Madarász, și propune, că acelea s'ê se predec ministeriului de interne. —

C. Tisza dorește, ca petitiunile respective s'ê se depuna simp'u numai în archivu, er' în câtu s'ar fi comis falsificări, s'ê se strapuna ministeriului de interne.

Bónis și Nyáry partinescu propunerea lui Tisza.

Ivánka se dechiara pentru parerea comisiunii.

Ghiczzy sustiene propunerea lui Tisza.

Mai vorbesce Tisza, ca propunetoriu, după aceea replica referentele comisiunii, și apoi se trece la votisare, prin care se primesce propunerea comisiunii, ca petitiunile s'ê se immanuceze ministrului de interne spre rezolvire. Cu acestea se închiata siedinți'a.

Siedinți'a casei magnatiloru, d'în 24 iuliu.

Presedintele Majláth deschise siedinți'a de asta-di pre la 12¹/₄ ore. D'în partea guvernului se înfățișara ministrii: Lónyay și br. Wenckheim.

Notariulu casei deputatiloru, Petru Mihali, presinta propunerea de concludu a lui Fr. Deák în

caus'a numirei judecatoriloru pre langa contrasemnare ministeriale. Cetindu-se se strapune la comisiunea pentru codificatiune spre a-si da opiniunea.

Dupace'a se cetesce raportulu comisiunii financiare despre proiectulu de lege în afacerea încasării dărilor și în privinți'a asigurării și formării oficiatelor de contribuțiune. Raportulu propune a se primi acestu proiectu fără de nici una modificatiune. Ac'est'a se și intemplă, desbatere generale neci nu se tienă de locu, ci se trecu numai decătu la desbaterea speciale. Ac'est'a inca fu forte scurta. Cziráky pretindea a se luă în considerațiune institutiunea colectoriloru generali intrudusa în Franța, înse a recesu de la acesta pretinsinne, îndata ce-i observă ministrulu de finanție, că determinatiunile legii de fatia, sunt cu multu mai cumpenitorie de câtu acea institutiune. Cziráky se mai radică la § 34, care trateza despre executiuni, observandu că mai de multu „sabi'a“ nobililoru eră scutita de licitatiune. Proiectulu de lege se primi neschimbatu și apoi se procese la alegerea comisiunii pentru censurarea diariului. În acesta comisiune se alesera: Cte Vay, Cte G. Bethlen, bar. Nyáry, eppulu Peitler, comitele supr. Stankovánsky și Radnotfay. Siedinți'a se închiata la 3 ore.

Transilvani'a.

Blasiu, 21 iuliu 1868.

Ai auditu, dle red., purcederea regimului facia cu pronunțiamentu nostru de la 15 maiu.

În 17 și 18 au statu înaintea judei incușitoriu d'în scaunulu Muresiului profesorii Farago și Moldovanu, esta-di voru fi răspundendu canonicii Mihali și Vlása era mane în 22 se va înfacișă can. Cipariu.

D'întru întrebările puse celoru de antăiu se vede, câtu de reu a fostu întielesu pronunțiamentu nostru. Ne vine a crede, că magiarii, audindu cuventu „pronunțiamentu“ și-au adusu a mîntu de prochiamațiunile ce în Spani'a se dau sub numele acestu-a, candu se radica vre-una partita, ca s'ê restorne regimulu s'eu chiaru și tronulu Isabellei. Deci au cugetatu, că și pronunțiamentu nostru e de natura revoluțiunaria și în data si-au pierduți patienți'a și s'au involburatu, de nu au mai fostu în stare a-lu ceti și întielege după mîntea urdătoriloru lui.

De aci a provenitu, ca pronunțiamentu, una simpla aratare de opiniuni și dorinție, s'ê se iê de unu actu menitu a turburâ pacea publică, a lovî legile fundamentale ale statului, a desface unetatea și întregitatea d'insului, a desceptă frecări și ure între natiunalități și a supr'a regimului, și alte rele de natur'a acestor-u.

Ca și cumu întru unu statu liberu nu ar' fi iertatu s'ê vieze opiniuni divergenti, — nece se nutresci în pieptu-ti ore-cari dorinție, dacă ele nu porta chiaru timbru oficiosetăii!

Întru ace'a sperăm, că răspunsurile date înaintea judei incușitoriu voru impracișă norii de prepusuri grele, ce s'au formatu pre urm'a pronunțiamentului și voru procurâ regimulu persvasiunea, că autorii pronunțiamentului nu au avutu a ta intentiune, de câtu a-i aretâ dorințiile lor, cari sunt ale tuturor romaniloru d'în Ardealu, — a-iface, dîcu, cunoscute dorințiile acestu-a și a-lu ocașionă s'ê deslege suplic'a de la 31 dec. 1866.

Răspunsurile acele voru convinge pre regimulu, că în pronunțiamentu nu e vorba de stricarea unității statului; că autonomi'a Ardealului încape forte bine cu întregitatea statului. — Pronunțiamentu nu esprime, de câtu dorinți'a de a vedè restaurati aceli articli Sabiani, prin cari limb'a și confesiunile romane se garanteza. Ce pote fi mai naturale pentru unu romanu, de câtu un'a dorinți'a, ca și ac'est'a? — Era opiniunea, prin care se dîce, că dieta peștana nu o potemu considerâ competente pentru Ardealu, ori-câtu de nelegale se considera d'în partea unor-u, totu este justificata prin scrisori de mana ale Domnitorulu și una suma de fapte întru asiă mesura, de nu crediu s'ê se dè unu tribunalu, carele pentru spunerea acelei opiniuni, s'ê ne condemneze.

Aceste asiă fiindu, după ce acumu ajungu la cunoscenti'a regimului, am sperare, că în scurtu se va sistâ tota cercetarea ulterioară, care lucru este prea doritu în interesulu tuturor partiloru.

— Esta-di am cetitu interpelatiunea facuta de d. Macelariu pentru sistarea persecutiunii, cumu și răspunsulu dlui ministru. Voindu împregiurările voiu reveni a supr'a lucrului cu ocașionă mai de aproape, — ace'a înse nu potu s'ê nu observu că e smențelă mare, candu se afirmă, că pronunțiamentu s'a facutu la maialu. Adevêrul e, că pronunțiamentu s'a facutu de întieleginti'a, ce a fostu aci spre serbarea lui 15 Maiu, pre cumu e scrisu și în fruntea lui. — Mai în colu am se observu, că ascultarea celui de antăiu acusat s'a începutu în 17 la 9¹/₂ ore,

prin urmare chiaru pre tempulu interpelării și a răspunsului datu de d. ministru. Deci nu potu precepe ce felu de acte procesuali voru fi fostu acele, ce se amintescu în răspunsulu dlui ministru. Fără îndoielă nu cele de la Osiorheiu.

Antăi'a cale ferată în Transilvani'a și institutiunile.

Antăi'a cale ferată Transilvani'a, constă d'în lini'a principala de la Aradu la Alb'a Iuli'a, și d'în lini'a laturala de la Pisci la Petrosiani.

Lini'a principala de la Aradu la Alb'a Iuli'a începe în Aradu, la capetulu statiunii calei ferate a Tisei, trece preste siesu pana la Paulisiu și ajunge aci rip'a drepta a Muresiului.

De aici se continua lini'a pre partea drepta a Muresiului, și o parascesce langa Branicic'a în departare de 17-75 mile de Aradu, unde trecendu Muresiulu preste unu podu, ajunge pre rip'a stanga a Muresiului. De la podulu acestu-a se continua lini'a totu pre rip'a stanga a Muresiului pana la Portulu Muresiului, în departare de 0-375 mile de statiunea finala Alb'a Iuli'a; aici trece preste Muresiulu pre rip'a drepta și se continua pana la statiunea finala Alb'a Iuli'a.

Lini'a urmeza dara de la Paulisiu pana la Alb'a Iuli'a valea Muresiului, e edificata preste statulu celu mai înaltu alu apci, și scutita în contra inundărilor prin pardosiri și impletire cu petre.

Direpțiunile liniei se potu numi favoravere. Drumulu de posta a trebuit strapusu mai la vale și trece în 19 locuri preste lini'a ferată. De a lungulu sioselei celei noue și a liniei ferate, s'au pusu ramusie (propte) în distanți'a de 8408 stenjeni.

Afara de statiunea d'în Aradu a călei ferate de langa Tis'a s'au mai statoritu următoriele statiuni Giorocu, Paulisiu, Ra lu'a, Conopu, Berzova, Soborșiu, Zamu, Ili'a, Branicic'a, Dev'a, Pisci, Bronu, Sibotu, Vintiu-de-josu și Alb'a Iuli'a.

În fia-care d'între aceste 15 statiuni s'a înființiatu câte unu edificiu pentru primirea pasageriloru și în 11 statiuni și câte unu magazin pentru marie; unic'a oficiu se afla în Pischiu.

De a lungulu liniei de la Aradu pana la Alb'a Iuli'a s'au edificatu 119 case pentru veghiatori.

Pre langa lini'a ferată curgu doue fire electrice în lungime de 57 mile, cari tragu 1160 centenari unulu d'între aceste doue fire, constructu după sistemu lui Morse, midilocesce corespundinți'a călei ferate, celalaltu misca semnalele sunatorie.

Poterea electromotoria se eserceza prin multe eleminte de ale lui Daniell s'eu Kalott.

Guvernulu principescu d'în Serbi'a a împartătu ministeriului ungurescu prin una nota de la 27. c. nesce împregiurări, a caror cercetare mai de prope se crede că va contribu multu, ca s'ê se desepere crim'a executata contra principelui Mihailu, în tota estensiunea și însemnătatea ei. Guvernulu s'ebescu adeca, după „P. L.“, a descoperitu d'în fapte credibile următoriele împregiurări:

1. Paulu Radovanovici, capulu conjurațiunii contra vietii principelui espiratu, a avutu conveniri cu Miletiți cu emigrantii serbi în Neoplant'a la „nai'a alba“, cu 8 d'în inaintea omorului. Kamenon avu Radovanovici conveniri cu la Gjoka Matici în Kamenitz.

2. Stefanu Zvetkov (d'în Futtag) a fostu cu 6 d'în inaintea de omoru în tipografi'a lui „Zastava“ și audiatu, că principele va mori în câte-va d'ile. Vorbele acestu-a s'au audira și culegatorii, cari erau de fatia.

3. Senatorulu Mudjalo d'în Neoplanta, amiculu intim alu lui Miletiți, a dîsu cu 14 d'ile inaintea omorului, că s'au voru intemplă minuni în Serbi'a.

4. În diu'a omorului a fostu societate la capitanulu Kamber. În tempulu prandiului Kamber aduse una depunere despre morte principelui. La ac'esta seire Milovan Jankovits trase cu ochiulu bulgarulu Caravelov și amiușera. Toti ospetii au observatu, candu a trasu Jankovits cu ochiulu lui Caravelov.

5. Profesorulu Puschibrk a dîsu publice într'o gardina, că-i pare r'eu, că n'are unu fetioru, care s'ê cetesu și portă unu toastu pentru Radovanovici, mantuitorulu Serbiiloru.

6. Kujundzits, fostu profesorulu la universitate d'în Belgradu, a dîsu la Bukovar în prosinți'a lui Sim'a Filipovici, că elu nu se mira că a peritu principele, și că Radovanovici nu e unu misielu, ci celu mai mare caracteru în Serbi'a, care ar' trebui pus langa Cristosu.

7. Milovan Jankovits și Caravelov adusera în diu'a înainte de comiterea omorului 1000 de galbeni și 5000 de d. în bancnote, pentru a-i depune în cas'a de pastrare d'în Neoplant'a. Bancnotele, în întielesulu statutelor casei, s'au putu mitu, era galbenii s'au respinsu.

D'în aceste a guvernulu serbescu deduce, că împregiurările amintite în puntele de susu, stau în cea mai strinsa legătura cu omorulu principelui, arctand, că persoanele insirate sunt mai multu decât mai putien complici la crim'a comisa.

În urm'a acestor a guvernulu serbescu voiesce a se scrută; a) ce însemnătate au avutu acele conveniri, cari le-au tienutu Radovanovici în Neoplant'a

Kamenitz, si cari persoane au luat parte la acele conveniri? b) Sê se intrebe Stefanu Zvetkov si culegatorii d'in tipografia lui „Zastava“, ce au auditu ei despre acea, cã principele Mihailu va mori în cãteva zile? c) Sê se intrebe senatorulu Madjolo si acei-a în a câroru presintia a vorbitu: ce au auditu acesti-a despre acea, cã acù-si se voru intemplã minuni în Serbiã. d) Sê se asculte capitanulu Kamber si ospetii sêi despre tragerea cu ochiulu a lui Jankovics cãtra Caravelov, si preste totu despre portarea lui Jankovics în momentul, candu a auditu scirea despre moartea principelui. e) Sê se asculte acele persoane, cari au auditu vorbirile lui Puschibrk si a fostulu profesorulu Kujuncsics privitorie la omoru si la capulu conspiratiunei: Radovanovici. În fine f) sê se cerce, cã depus'au Jankovics si Caravelov intr'adeveru sumele de bani amintite, în cass'a de pastrare d'in Neeplant'a, si daca da, de unde au capetat bani, de orace, dupa cunoscutia impregiurãrilor nu se prete presupune, acesti dni ca sê posieda sume atãtu de însemnate.

Respectivele judecatorie unguresci, au capetat numai decãtu îndrumare, a da tota man'a de ajutoriu pentru constatarea impregiurãrilor însirate de guvernulu serbescu.

ROMANIA.

Ce este Senatul?

Una Superfetiune constituțională.

IX.

Senatul este unu frenu contr'a precipitatiunii, o garantia a maturitãtii deliberatiunilor. Corpulu legislativu are sê regulede raporturile constanti ale natiunii, nu se ingrisesce de necesitãtile sale momentane. Prin urmare nu este neci necesariu, neci utile ca deliberatiunile lui sê fia pripitate. Doue adunãntie distinsse voru fi totu de un'a mai numeroase decãtu una singura cãtu de numeroasa aru fi, si numerulu înca este o garantia a maturitãtii de liberatiunilor. Pre de alta parte, pentru ca sê fia de liberatiunile Corpului Legislativu fructuose aru trebui sê emane de la barbatii cei mai capabili. De amu impune înse conditiuni de capacitate, amu marginul dreptulu alegatorilor de a alege cu tota libertatea dupa propri'a lor inspiratiune. — Eca o obiectiune, ce ne facu partisanii bicamerismului, obiectiune cu atãtu mai poterica, cu cãtu se adresedia la ratiune de a dreptulu, pre canlu propositiunile de la §§. precedinti se ocupau cu pasiunile cari potu capetã o funesta predominantia prin institutiunea unci Camere unice.

Cu buna sema, o propositiune care se anuntia în numele ratiunii merita tota atentiunea uostra, unu scrupulosu examine, ceea ce vomu încercã a face.

Maturitatea deliberatiunilor, dupa cele de mai sus, se descompune în urmatoriele elemente: o deliberatiune repetita a supr'a aceluia-si obiectu, patru ochi vedu mai bine decãtu doi; unu mai mare numeru de persoane cari cercedia, de liberedia si decidu si în fine capacitatea barbatilor d'in cari se compune corpulu deliberativu. Sê le luãmu aceste elemente pre fia-care în parte.

Principiulu, cã doue deliberatiuni valedia mai multu decãtu un'a, este necontestabile. De aici înse pana a dice cã ele cauta sê se urmedie în doue Corpuri distinsse, distantiã este mare, în privintiã repetitiunii credemu cã nu potemu face mai bine decãtu de a transcrie aici cuvintele elocute prin brevitãtea lor a lui Mill: „Dau putina importantia argumentului care se presinta cele mai de multe ori în favorea sistemii bicameriste, cum cã acest'a aru fi unu mediu de a oprì precipitatiunea si de a comendã o a doua deliberatiune. Cã-ci o adunãntia represintativa trebue sê fia forte reu constituita, deca formalitãtile asiediate pentru speditiunea afacerilor nu aru cere totu de una mai multu decãtu doue deliberatiuni.“ În Angliã, bilurile nu devinu legi pana nu se voru ceti de trei ori, d'in 15 în 15 zile. La noi, de cându cu sesiunea extraordinaria d'in anul 1865 mai cu sema, sã introdusu o rea deprindere: aceea de a se dechiarã mai tote proiectele de urgenti. Unu asemenea modu de procedura este învederat, cã esclude, pre cãtu liniscea d'in discusiune, pre atãtu si maturitatea deliberatiunilor. Repetitiunea lor, regulata prin chiaru Constitutiune, nu prin regulamentulu Camerei care se pote modificã de la o legislativura la alt'a, este de ajunsu pentru a stabili inutilitatea unui Senatu. Si contra sistemii repetitiunilor sê nu se opuna, cã este imposibile ca un'a si aceea-si Camera se-si impuna mai multe discutiuni serioase a supr'a acelu-a-si obiectu. Deca obiectulu va meritã o serioasa luare aminte si mai alesu deca Camera va fia serioasa, deliberatiunile repetite potemu fi incredintãti cã nu o voru obosi. Era de va fi compusa de copiii sêu de novici, precum s'au vedutu esemple, atunci chiaru o singura deliberatiune devine superflua si de multe ori nepracticabile, fiindu cã pana a nu se desbate înca cestiunea se cere închiderea discutiunii. — Repetitiunea discutiunilor

ru de la Camera la Senatu mai are unu avantajiu pre care-lu semnaledia Laboulaye. Discutiunile indoite, deca servescu spre a face legile mai bune, sunt înca o institutiune necomparabile pentru a face educatiunea poporului. — Ele se publica prin diarie. Esta-di diarietile si tribun'a sunt cele mai poterice medie de publicitate, ele servescu pentru a formã spiritulu publicu, pentru a grabi spriintiãsi a deprinde poporulu cu legile cele noue. Observatiunea este pre justa. Nu noi cari cunoscemu totu efectulu publicitãtii ne vomu indoii, de disele lui Laboulaye. Urmedia înse de aici, cã pentru a produce efectulu semnalatu, discutiunea trebue sê se repetesca în mai multe Camere? Efectulu se accepta de la repetitiune, nu înse de la diversitatea corpurilor înainteã câror'a se face.

D'in tote argumentele cãte s'au potutu dà în favorea sistemii bicameriste acelu care este lipsitu de verce base solida este celu ce dã D. Berriat-Saint-Prix*) pre lunga altele. O adunãntia mica este totu de un'a mai numeroasa decãtu doue sectiuni distinsse si numerulu este o cauza de desordine. — Acest'a obiectiune peresupune, cã Camera unica este imposanta prin numerulu membriloru sei. — Si în adeveru, numerulu este consideratu ca o garantia nu numai pentru o mai luminata decisiune, dara chiaru pentru independentiã corpului; o adunãntia pucinu numeroasa se pote lesne sêu camerã sêu intimidã. O numeroasa adunãntia înse nu este totu de un'a, si numai pentru cã este numeroasa, si desordinata, sgomotosa si furtunosa, în Parlamentulu Angliei nu se aplauda. Candu discursulu unui oratore place, cându este aprobatu de cei celu asculta, se aude cuventulu a scultati. Turbilintiã unei camere sêu se produce în ocaziuni grave candu se tratedia ver-o cestiune care descepta una profunda nemultiamire, sêu este efectulu unei rele compositiuni. Si în fine, cãtu de pucinu numeroasa sê fia fiacare Camera în parte, totusi va cuprinde unu numeru indetulatoriu pentru ca sê avemu a ne teme de turburãri si desordine.

Cându ni se spune era-si cã deliberatiunile corpului legislativu cauta sê emane de la cei mai capabili barbati, pentru ca sê fia fructuose si sê se bucure de acea autoritate morale, care insotiesce dizele si faptele unora atari barbati, nu ni se spune nemicu nou, si neci cã avemu ce-va de contradis. Candu înse de aici se trage consecintiã, cã de amu marginul prin conditiuni de capacitate numerulu eligibililoru, amu limitã printr'acest'a dreptulu alegatorilor de a alege dupa a lor inspiratiune si cu deplina libertate, apoi se comite o adeverata confusiune si ce-va mai multu, cademu în contradictiune. Libertatea alegatorilor se restringe, se inabusiesce candu guvernulu propune candidatii oficiali si i impune sustienendu-i fia cu verce medie, oficiali sêu oficiose, morali si immoral. Nu vre se dice înse a restringe acest'a libertate, candu legea constituționala cere ore cari conditiuni de aptitudine de la barbatii cari au sê indeplinesca certe functiuni în Statu. Omulu bolnavu si-restringe, de voiti sê vorbimu asiã, libertatea alergandu la barbati speciali. Totu asemenea înse si-o restringe si acell'a care voiesce se cumpere carne, fiindu cã nu merge neci la croitoriu neci la cismariu. Alegatorii, de aru fi fostu toti în stare de a cunosce dupa ore-cari semne exteriori pre barbatii cei mai capabili de a-i represintã, nu aru alege pre altii. Aceste semne le detemina legea constituționala si nu face alt'a decãtu ceea ce aru fi facutu insii alegatorii. Acest'a erore în argumentatiune este de aproape urmata de o contradictiune. Capacitatea care nu se cere pentru anteia Camera, se cere pentru a dou'a. Pucinu ne pesa de semnele exteriori, fia ele o ilustratiune de familia, unu siru de ani petrecuti în servitie publice, unu censu electoral, diplome de invetiatura sêu ver-cari altele atari conditiuni sunt neapurate, cã-ci altu-feliu a dou'a Camera nu aru fi decãtu totu cea d'antãiu compusa numai de alte persoane. Dar' apoi, nu se limitedia ore dreptulu alegatorilor candu este vorba de Senatu? Ceea ce a fostu o restrictiune pentru Camera de josu, perde ore acest'u caracteru pentru cã ne amu înaltiatu cu unu gradu mai susu? Contradictiunea nu demustrã cu de ajunsulu nesustinebilitatea propositiunii?

Noutãti Straine.

FRANCA. Despre aliantia între Franciã, Belgiu si Olandia transpira acum mai multe date în publicitate. Planulu acestei aliantie se dice, cã s'a combinatu în cabinetulu tuilerieloru ce-va mai înainte de cestiunea Luxemburgului; incorporarea marelui ducatu cu Franciã erã sê formeze puntea pentru alte întreprinderi, iritatiunea generala înse, ce se nascuse în Europa pentru proiectulu de incorporare, facu pre regimulu Franciei, sê si-amene planurile. Acum de curendu se pareã, cã a sositu momentul favorabilu pentru realisarea acelor planuri. În modulu celu mai finu si pre cale confidentiala s'au facutu cur-

tiloru, er nu cabinetelorulu, d'in Brusel'a si Hag'a ore-cari comunicãri în asta privintia. Vicecontele de la Guerroniere, unulu d'între cei mai aderinti spriginitori ai planului de uniune, erã destinatulu sê lucre pentru esecutarea proiectului. Secretulu diplomaticu înse nu s'a pastratu pre diplinu, fãim'a transpirã în publicitate, si planulu fù desaprobatu preste totu în tierete respective. La Guerroniere fù chiamatu este dile la imperatulu, pre cum se vorbiã, în fiacarea obligatiunilor mesicane, în fapta înse spre a primi de la imperatulu avisulu, cã deocãmdata nu va fia tramisu la Brusel'a. Acum e întrebarea, abdisu-a cabinetulu d'in Parisu de planurile sale, sêu numai le-a amenatu pana la unu tempu ore-care mai favoraveru. — Diariulu „Patrie“ întaresce pre deplinu aceste versiuni. Acest'a foia oficioasa vorbesce în doui articuli despre aliantia amintita, cari sunt cu atãtu mai însemnati, fiindu suscrisi de redactoriulu primariu, Ernest Drèolle. În unulu d'iu acesti articuli Drèolle respinge parerea, cã demintitulu de mai înainte alu „Patriei“ s'a referitu la aliantia Franciei cu Belgiã si Holandiã; acelu articulu numai atãtu a însemnatu, cã uniune comerciala fãra uniune militaria e una absurditate. În alu doile articulu sustiene Drèolle contr'a diariului „Nord“, cã corespundintele sêu a fostu bine informatu, candu a vorbitu despre una partita uniunistica în Belgiu. Nu vomu sê punenu mare pondu pre acesti articuli ai „Patriei“, dara atãtu e siguru, cã uniunea Belgiei si Olandiei cu Franciã nu stã afara de planurile cabinetulu d'in Parisu.

ITALIA. În siedintiã camerei deputatiloru, tienutu la 20 l. c. Lamarmora întreba pre ministru: daca primesce interpelatiunea anuntiatã în privintiã raportulu statulu majoru prusescu, despre resbelulu d'in 1866. Ministrulu Menabrea crede, cã interpelatiunea nu este la tempu si dice, cã armat'a italiana a contribuitu la invingerile Prusiloru. Dup'aceã cetesce una depesia, care dechiarã, cã raportulu statulu majoru prussianu n'are nice unu caracteru guvernamentalu si esprime respectu si simpatia pentru armat'a italiana. Lamarmor'a dice, cã scopulu interpelatiunei a fostu a aretà ratecirile raportulu prussianu. Elu respinge cãte-va asertiuni a le raportulu si pretinde de la ministru publicarea întregulu raportu de resbelu alu statulu majoru italianu. Menabrea raspunde, cã acest'u d'in urma se va tipari în scurtu.

ISPANIA. Corespundintele diariului „Times“ asigura, cã regimulu spaniolu n'a descoperitu pana acum complotulu, — care a datu pretextu la esilarea ducelui de Montpensier, între politiciii toturoru partiteloru opusetiunale s'a statoritu una contielegere, diferintiã în pareri a încetatu pre cãtu-va tempu, numai ca sê se pota ajunge scopulu comunu. Punctulu principalu înse înca nu s'a statoritu, adeca întrebarea, ore în casulu candu tronulu aru deveni vacante, sê se puna regintiã în manele ducesei de Montpensier, sêu sê decida prin sufragiu universalu despre form'a regimulu si despre person'a, care sê stee în fruntea statulu. În adeveru ducele de Montpensier e forte popularu, dar' pentru aceea totu remane strainu si neamicetia în contr'a Franciei a duratu mai multu de cãtu tote revolutiunile. Afara de acest'u prejudetiu, e lucru chiaru, cãtu de neplacutu aru fia Franciei pusetiunea orleanistulu Montpensier în Spaniã.

Diariulu „Gironde“ publica una epistola d'in Madridu, 17 iuliu, care contine mai multe detiauri interesante. Acelu corespundinte sustiene, cã regin'a Isabel'a numai la rechiamatiunile energice si repetite ale ambasadorulu francesu, s'a aflatu aplecata, a edã ordinatiunea pentru esilare-a ducelui si ducesei de Montpensier. Regin'a Crestin'a, se dice, cã e forte nemultiamita cu acest'a mesura preventiva, cã-ci prin acest'a duces'a de Montpensier e desemnata oficial-minte ca candidatulu de tronulu alu partitei opusetiunale. Duces'a de Montpensier a fostu oprita a trece prin Sevill'a, pentru cã în acest'a cetate e forte populara. Femei'a unui oficiariu de cavaleria, care a denunatulu conjuratiunea si a fostu înaintatu d'in acest'a cauza, s'a impuscatu de desperatiune pentru rusinea barbatulu ei. Ducele de Susa, barbatulu sorei regelui, e pusu sub curatela, pentru cã a depusu în oficiulu pemnorulu mai multe pretiose si vestimente, ce le cumperase, fãra a le solvi.

ANGLIA. Miscamentulu pentru si contr'a legii lui Gladstone despre beseric'a irica se pote judecã mai bine d'in doue mitinguri mari, ce s'au tienutu în Hydepark în 19 l. c. Erã vorb'a, ca lucratorii sê se pronuncie în contr'a casei lordiloru si în contr'a politiceii impedecatorie în afacerile besericesci. Afara de membrii, cari participau la mitingulu, se adunase si o multime mare de curiosi. Clubulu conservativu fù primitu cu semne de neplacere, er clubulu reformelor cu aplause. Ajungendu multimea în parcu se

*) Theorie du droit constitutionnel No. 746.

alese prin achiamatiune unu presedinte, care tiend una cvventare in midiloculu flamureloru si in sensulu inscriptiuniloru, ce se ceteau pre flamure: „Josu cu beseric'a irica! Josu cu banc'a episcopiloru! Faceti cas'a lordiloru respundietoria poporului! Josu cu partit'a besericesca!“ Dupa presedinte luã cuventulu unulu d'ntre membri, si desvoltã pre largu tem'a, cã cas'a lordiloru trebuie sã cada, daca nu lasa, sã cade beseric'a. Dilerii d'in Angli'a potu fi si fãra cas'a lordiloru. Principiulu democraticu prinde d'in ce in ce totu mai multe radecine in poporulu anglesu, si daca cas'a lordiloru, care a ocupatu in totu tempulu una pusetiune sumetia fatia cu poporulu, vre sã continue siedintiele sale tacute si numai de cinci minute, atunci sã nu faca opusetiune proieptelor de lege ale lui Gladstone, cã-ci la spatele acestuia stã intreg'a natiune. — In sensulu acestoru cuventãri s'au primitu mai multe resolutiuni, cari condamna cas'a lordiloru si aprobeza politic'a lui Gladstone. Cu acestea se inchiaã mitingulu. — Ce-va mai târziu se adunara in acelu-a-si locu cãte-va persone d'in clasele mai bune, si nu trecu unu patrariu de ora, candu se formã unu mitingu nou de cãte-va mii de persone cu caracteru conservativu, votã presedintelui ministeriului votu de incredere, dechiarã beseric'a irica nedespertivera de statu, si anuciã una miscare conservativa pentru alegeri in tote cercurile capitalei.

RUSSIA. Petruburgu 20 iuliu. Cu privire la nouele intemplantinte d'in Asia centrale „B. Z.“ asecura, cumca cetatea Buchara intr'adeveru fu ocupata. Caus'a: cã inca nu s'au facutu incunoscintiare oficiale despre acãsta fapta, se dõce a fi consideratiunea: cã se accepta raporturi mai detaiate despre intemplantintele, cari au avutu locu de la lupt'a de la Samarkandu pana la ocuparea cetatei Buchara.

Varietati.

*(Cale ferata dela Aradu la Logosiu.) Dlu Iosifu de Peterfy, ca mandatariu alu dniloru Goldberger, a capetatu concessiune la lucrãrile prealabile pentru una cale ferata de la Aradu la Logosiu.

*(Statulu personale alu invetiatoriloru de la scol'a preparandiale d'in Nasoudu.) Cosma Anca directore, Basiliu Petri profes. ord. in ambe cl., Georgiu Moisilu, vicariu foraneu prof. in ambe cl. Andreiu Morariu si Ioanu Secuiu. Midiloce de invetiamentu: Biblioteca, are pana acum 103 opuri in 202 tomuri. La fisica s'au folositu si instruminte d'in museulu gimnasiale. Numerulu scolariloru in cl. I. 28, in cl. II-a 16, sum'a 44. — Statulu personale alu invetiatoriloru la scol'a de fetitie. Cosma Anca, directore, Leonu Pavelia, Andreiu Morariu, Jacobu Popu professori si Eleonor'a Capitanu. Numerulu scolaritiloru cu finea anului a fostu 43, d'in aceste gr. cat. 25, rom. cat. 12, lut. 2, mosaice 2, sum'a 43. Sum'a totale a scolariloru d'in tote institutiele e 446. (D'in „Magaz. Pedag.“)

*(La festivitãtea puscãiloru d'in Vien'a) voru veni d'in Tirolu vr'o 5—600 de puscãsi. — Pentru puscãtorii cei mai

buni suntu puse premie considerabili. Premiulu antãiu e de 300 galbeni, alu doilea de 1000 de taleri noi.

*(O decisiune d'in seclulu 17-a.) Diurnalele d'in Vien'a reproducu o fapta d'in seclulu a 17-a, care e forte interesanta. In o siedintia tienuta in Nürnberg (cerculu Francu) la anulu 1650, 14. fauru s'au adusu urmatori'a decisiune „cu privire la numerulu locuitoriloru imputenatu prin batalie, pre cum si la aceea, ca sã se re'ntregesca numerulu celoru capaci de a portã arme, pentru a potè resiste turciloru, inimiciloru crestinetãtii, se otoresce si ordinezã, ca in cesti mai de-aprope diece ani nici juni nici june sã nu se primesca in claustre, si preutimei, afara de calugari, sã-i fia iertatu a se insorã; barbãtii sã pota luã cãte doue femei, sunt inse a se admoniã, ca luandu doue femei asiã sã se porte, cãtu nici unei-a sã nu-i deo ocaziune de a se plange.“ —

*(Domnisor'a Jul'i'a Ebergényi) dã multu de lucru veghiatoriului prinsorei d'in Neudorf. La inceputu fu numita supraveghiatoria a spelatoritiloru, inse acum si-a pierdutu si acãsta distinctiune. Este forte contumace, nu vre sã lucre nimic'a, totu plange, si se jeluesce ne'ncetatu, cã o porta rãu, cã nu o trateza „conformu rangului ei.“ Veghiatoriulu prinsorei a facutu aretare la superiorii sãi, cã, de si servesce acum de multi ani, n'a avutu neci odata sub man'a sa unu omu atãtu de inderetnicu ca Jul'i'a Ebergényi, d'in care cauza cere in privint'a acesteia-a mesurã mai aspre.

*(Despre Benitzky) fostulu colonelu de honvodi inca nu se scie nimic'a pozitivu. Primari'a cetãtii Pest'a i cerculeza descrierea personei si roga publicu a dã mana d'ajutoriu, intru revelarea acesteia despareri misterioase, asecurandu pre sam'a celuic'ã: i va da de urma 500 fl. v. a. „Ind. Belge“ dõce cu privire la perirea lui Benitzky, cã acãst'a arunca una lumina tristã preste demoralisarea partiteloru d'in Ungari'a; era foi'a „Honvéd“ mirosã unu omoru politicu.

Sciri electrice.

Belgradu, 21 iuliu. Mam'a asasinatoriloru Radovanovici, a cãroru familia s'au esilatu d'in Serbi'a, volã asta-di sã treca stravestita la Belgradu, inse fu recunoscuta, si dupa ce i se confiscara doue epistole, ce aveã la sine, fu silita a rentorce pre nai'a de Semlinu in Austri'a.

Triestu, 21 iuliu. Escesele in Triestu suntu la ordinea d'ilei. Unu fachin armatu cu cutõte volã sã jungheie pre proprietariulu cafenelei d'in Via delle Beccherie, inse d'in intemplantare se ranã pre sine. Unu tieranu a fostu eri atacatu si ranitu de morte de mai multi individi necunoscuti.

Bucuresci, 24 iuliu. In colegiulu d'antãiu pentru alegerile in senatu a invinsu partit'a ministeriala. De si s'au realesu corifeii opusetiunii, regimulu dispune despre majoritate in senatu. In apropierea Rusciucului s'au intemplantu una lupta intre turci si insurgintii bulgari; cesti d'in urma au perdutu mai multi morti. Turcii au invinsu.

Civitavecchia, 23 iuliu. Conte si contes'a

de Girgenti s'au imbarcatu pre fregat'a „Isabella II“, la Triestu; de acolo voru caletori la Vien'a, Frohsdorf, Minchenu, Parisu si Madridu.

Florenti'a, 23 iuliu. Asta-di s'au suscrisu conventiunea pentru esarendarea monopolului de tabacu.

Vien'a, 24 iuliu. Deputatiunea triestina a avutu audiintia la Giskra; ministrulu desaprobã procedur'a municipiului, promise esmiterea unei comisii investigatorie, dar' le denegã gard'a cetatiansca.

Vien'a, 24 iuliu. Asta-di au sositu aici 4000 puscãsi d'in Tirolu, Elveti'a, Boemi'a, Stuttgart, Fruncofurtu; puscãsii fure salutati cu entusiasmu. La primirea celoru d'in Francofurtu s'au facutu demunstratiuni antiprusiane.

Belgradu, 24 iuliu. Confruntatiunea lui Radovanovits cu Nenadovits in procesulu de asasinare n'a avutu nici unu resultatu; amcudoui dechiarã, cã fãsiunile loru de mai nainte au fostu storse prin tortura. — Principele Karagorgevits denegã pre cale telegrafica competint'a tribunalului, si refusa apearrea advocatuala. Miloisevics, secretariulu principelui, in contr'a carui-a se propusese pedepsã de morte, a moritu.

Incunoscintiare.

Subscrisulu am onorea, a dã multu onoratului publicu de scire, cã eu am primitu depositoriulu de capetenia alu buturei de intarire, aflata prin Ilustritatea Sa domnulu Vartolomeiu de Gombos.

Rogu dara pre onoratulu publicu, ca pentru a acoperi trebuint'a beuturii aceleia sã se indrepte cãtra mine. Aca beutura de intarire n'are lipsa de laud'a nostra; ea prin multe eminente si caldurose multiamiri, mai cã fiesce carui este destulu cunoscuta; totu-si nu afu de prisosu, pre scurtu a atinge, cumcã prin intrebuintiarea ei bunãtatea omului cea mai pretioasa, sanetatea, de multe influentie pericioase, precum de recela, de slabitiunea stomacului s. a. se mantuesce, prin facerea sangelui, prin intocmirea umedieleloru amaretiiunea gurei inceta, si cei langodi in scurtu tempu si-potu recastigã poterile trupesci, si sufletesci infrante; calatorii pre mare se mantuescu prin ea de neplacerele gretioase; si dupa esperintia mai noua gingiele putregioase, daca se freca cu aceea, si-recastiga era calitatea sa.

Buteilele sigilate si cu invetiatur'a cuvenita provediute se capeta cu 70 cr.

In Bucuresci se capeta la D. apotecariu (specariu) Ed. Iul. Rissdorfer.

Cu o cale provocu pre acei domni apotecari, si negotiatori, cari dorescu a tienè depositoriulu de acãsta beutura sã se indrepte cãtra mine

Ludovicu Varga

agintele agentie de economia a ministeriului ungurescu regesu in Pest'a, piati'a lui Iosifu Nr. 14.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:
ALEXANDRU ROMANU.

Comunicatiunea drumuriloru de feru.

Vien'a-Pest'a-Segedinu-Temisior'a-Baziasiu.

De la Vien'a	pleca la	7 ore 45 min. dem.	si la	8 ore — min. ser'a.
„ Põsionu	„ 10 „ 24 „	„ „ 10 „ 51 „	„	„
„ Neuhäusel	„ 1 „ 23 „	„ diu'a, „ 1 „ 54 „	„ nõptea	„
„ Pest'a	„ 5 „ 19 „	„ d. m. „ 6 „ 31 „	„ deman.	„
„ Czegléd	„ 7 „ 54 „	„ „ 9 „ 14 „	„	„
„ Segedinu	„ 12 „ 12 „	„ nõptea, „ 2 „ 55 „	„ dup. m.	„
„ Temisior'a	„ 3 „ 55 „	„ dem. „ 7 „ 47 „	„	„
„ Jasenov'a	„ 8 „ 4 „	„ *)	„	„
„ Beseric'a-Alba	„ 8 „ 40 „	„	„	„
Soscesce in Baziasiu	la 9 „ 10 „	„	„	„

*) De la Temisior'a la Baziasiu comunica numai odata.

Baziasiu-Temisior'a-Segedinu-Pest'a-Vien'a.

De la Baziasiu	pleca la	5 ore 55 min. d. a.
„ Beseric'a-Alba	„ 6 „ 27 „	„
„ Jasenov'a	„ 7 „ 6 „	„
„ Temisior'a	„ 10 „ 40 „	„ ser'a si la 7 ore 25 min. dem
„ Segedinu	„ 2 „ 26 „	„ nõptea, „ 12 „ 58 „ diu'a
„ Czegléd	„ 6 „ 35 „	„ dem. „ 6 „ 21 „ d. a.
„ Pest'a	„ 9 „ 55 „	„ „ 9 „ 30 „ ser'a
„ Neuhäusel	„ 1 „ 52 „	„ diu'a „ 1 „ 8 „ nõpt.
„ Põsionu	„ 4 „ 48 „	„ d. a. „ 4 „ 12 „ dem.
Soscesce in Vien'a	la 6 „ 36 „	„ „ 6 „ — „

Jasenov'a-Oraviti'a.

De la Jasenov'a	pleca la	8 ore 30 minute demaneti'a.
„ Jam	„ 9 „ 12 „	„
„ Racassia	„ 10 „ 12 „	„
Soscesce in Oravitia	la 10 „ 57 „	„

Oraviti'a-Jasenov'a.

De la Oraviti'a	pleca la	4 ore — minute dupa mediadi.
„ Racassia	„ 4 „ 45 „	„
„ Jam	„ 5 „ 38 „	„
Soscesce in Jasenov'a	la 5 „ — „	„

Vien'a-Oradea-Mare.

De la Vien'a	pleca la	8 ore — minute ser'a.
„ Pest'a	„ 6 „ 35 „	„ deman.
„ Czegléd	„ 9 „ 27 „	„
„ Püspök-Ladány*)	„ 1 „ 58 „	„ dup. med.
Soscesce in Oradea	la 4 „ 38 „	„

*) Cale laterale duce la Dobritinu, unde soscesce la 3 ore dupa mediadi.

Oradea-Mare-Vien'a.

De la Oradea	pleca la	10 ore 6 minute demaneti'a
Soscesce in Püspök-Ladány*)	„ 12 „ 48 „	„ diu'a
„ Czegléd	„ 5 „ 41 „	„ ser'a
„ Pest'a	„ 8 „ 37 „	„
„ Vien'a	„ 6 „ — „	„ demaneti'a.

*) Cale laterale vine de la Dobritinu.

Vien'a-Arau.

De la Vien'a	pleca la	8 ore — minute ser'a.
„ Pest'a	„ 6 „ 25 „	„ deman.
„ Czegléd	„ 9 „ 47 „	„
„ Szolnoco	„ 11 „ 2 „	„
Soscesce in Aradu	la 5 „ — „	„ ser'a.

Aradu-Vien'a.

De la Aradu	pleca la	10 ore 15 minute demaneti'a
„ Solnoco	„ 4 „ 22 „	„ dupa mediadi.
Soscesce in Czegléd	la 5 „ 33 „	„
„ Pest'a	„ 8 „ 37 „	„
„ Vien'a	„ 6 „ — „	„ demaneti'a

Vien'a-Paris.

De la Vien'a	pleca	4 ore 30 minute ser'a.
„ Salzburg	„ 1 „ — „	„ nõptea.
„ Monacu	„ 5 „ 45 „	„ deman.
„ Stuttgart	„ 11 „ 45 „	„
„ Mühlacker	„ 12 „ 55 „	„ diu'a.
„ Carlsruhe	„ 2 „ 10 „	„ dupa med.
„ Strassburg	„ 5 „ 25 „	„
Soscesce in Paris	la 5 „ — „	„ demaneti'a.

Paris-Vien'a.

De la Paris	pleca la	8 ore 35 minute ser'a.
„ Stassburg	„ 8 „ 57 „	„ dem.
„ Carlsruhe	„ 10 „ 40 „	„
„ Mühlacker	„ 12 „ — „	„ diu'a.
„ Stuttgart	„ 1 „ 20 „	„ dupa med.
„ Monacu	„ 8 „ 30 „	„ ser'a.
„ Salzburg	„ 1 „ 30 „	„ nõptea.
Soscesce in Vien'a	la 9 „ 30 „	„ deman.

Comunicatiunea postelor.

De la Oradea-Mare la Clusiu, pleca in tote dilele la 6 ore 30 minute dupa mediadi, soscesce in Clusiu la 1 ora 30 minute dupa mediadi. Cale de 19 1/2 mile, tiene 18 ore 40 minute, costa 10 fl. 92 cr.
 „ Clusiu la Oradea pleca in tote dilele la 12 ore diu'a, soscesce in Oradea la 6 ore 40 minute demaneti'a.
 „ Aradu la Sibii (prin Dev'a) pleca in tote dilele la 7 ore ser'a, soscesce in Sibii la 2 ore 15 minute nõptea. Cale are 34 1/2 mile, tiene 31 ore 15 minute, costa 20 fl. 2 cr.
 „ Sibii la Aradu (prin Dev'a) pleca in tote dilele la 7 ore ser'a, soscesce in Aradu la 1 ora 45 min. nõptea.
 „ Temisior'a la Sibii pleca in tote dilele la 6 ore deman. soscesce in Sibii la 1 ora 30 min. dupa mediadi. Cale de 36 1/2 mile, tiene 31 ore 40 min., costa 20 fl. 44 cr.
 „ Sibii la Temisior'a pleca in tote dilele la 12 ore diu'a, soscesce in Temisior'a la 7 ore 40 minute ser'a.
 „ Temisior'a la Orsiova pleca luni-a, marti-a, joi-a, si sambet'a la 6 ore demaneti'a, soscesce in Orsiova la 6 ore deman. Cale de 26 1/2 mile, tiene 24 ore, costa 14 fl. 98 cr.
 „ Orsiova la Temisior'a pleca dominic'a* marti-a, mercuri-a si viniere-a la 6 ore ser'a, soscesce in Temisior'a la 6 ore ser'a in diu'a urmatõria.

De la Temisior'a la Aradu pleca in tote dilele la 6 ore dem. soscesce in A. la 11 ore 45 minute diu'a. Cale de 7 mile, tiene 5 ore 45 min., costa 3 fl. 8 cr.
 „ Aradu la Temisior'a pleca in tote dilele la 2 ore dupa mediadi, soscesce la 7 ore 45 minute ser'a.
 „ Sibii la Clusiu pleca in tote dilele, la 3 ore d. m. soscesce la 9 ore 20 min. deman. Cale de 21 1/2 mile, tiene 18 ore 20 min., costa 12 fl. 18 cr.
 „ Clusiu la Sibii pleca in tote dilele la 5 ore dupa med. soscesce la 11 ore 50 min. diu'a.
 „ Sibii la Brasiovu pleca in tote dilele la 5 ore dupa med. soscesce la 7 ore 25 min. deman. Cale de 18 1/2 mile, tiene 14 ore 25 min., costa 10 fl. 36 cr.
 „ Brasiovu la Sibii pleca in tote dilele la 7 ore ser'a, soscesce la 9 deman.
 „ Sibii la Muresiu-Osiorheiu pleca luni-a, marti-a, viniere-a, si sambet'a la 7 ore ser'a, soscesce la 1 ora 5 min. d. m. Cale de 19 1/2 mile, tiene 18 ore 5 min. costa 10 fl. 78 cr.
 „ Muresiu-Osiorheiu la Sibii pleca luni-a, marti-a, mercuri-a si sambet'a la 8 ore demin. soscesce la 2 ore 35 min. nõptea.